

Akademia Sztuk Pięknych
w Gdańsku
Wydział Architektury i Wzornictwa
80-836 Gdańsk, Targ Węglowy 6

RECENZJA

dorobku twórczego i pracy doktorskiej

autorka - mgr Franciszka Jagielak

z Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie

praca przygotowana pod opieką promotora, prof. Czesławy Frejlich

Podstawy recenzji

- CV autorki
- PORTFOLIO o objętości 29 stron zawierające ilustracje i opisy wykonanych projektów własnych oraz studenckich
- Rozprawa doktorska pt. „**DOULIK – podparcie dla rodzących aktywnie. Badania, projekt, zastosowanie**” o objętości 169 stron.

Komplet powyższych materiałów otrzymałem w zapisie elektronicznym

„Urodzona w Krakowie. Mężatka, matka trojga dzieci. Projektantka i artystka.” – to pierwsze zdanie zawodowego (podkreślam) życiorysu pani mgr Franciszki Jagielak. Zapewne był on pisany dla potrzeb dokumentacji przewodowej, mimo to robi wrażenie. Jako recenzent chcę zauważyć, że już od tego pierwszego stwierdzenia Autorki byłem (jestem) pozytywnie nastawiony do oceny jej pracy, bowiem świadczy ono o osobistym, nawet emocjonalnym zaangażowaniu a nie tylko zimnym, profesjonalnym „rozwiązaniu problemu projektowego” – choć profesjonalizmu w najmniejszym stopniu dalej nie zabrakło...

Ocena dorobku twórczego

Porfolio, jakie otrzymałem do oceny zawiera - poczynając od opatentowanego rozwiązania „Siedzisko porodowe – Rodzisko” (praca dyplomowa) cztery zrealizowane projekty produktów, dwa (także zrealizowane) projekty wnętrz, dwie wystawy, pięć wizualizacji multimedialnych, informację o losach (wadze) obrazu sakralnego „Wizerunek św. Jana Pawła II” autorstwa Franciszki Jagielak, dwie prace zrealizowane podczas nauki w Szkole Animacji i Efektów Specjalnych „Drimagine” oraz 10 kart obrazujących dorobek dydaktyczny Kandydatki – w większości w ramach zajęć z Projektowania Prospołecznego. To wyliczenie uznałem za potrzebne dla podkreślenia zauważalnej różnorodności zagadnień, jakimi zajmuje się autorka dysertacji doktorskiej. Jest projektantką. A projektowanie to przecież sposób myślenia o produkcie (co by to słowo nie znaczyło)

a nie umiejętność sprawnego ubrania w ładną postać jakiegoś przedmiotu. Bardzo pozytywnie więc oceniam tę różnorodność zadań, jakich podejmuje się pani Franciszka Jagielak. Za szczególnie cenną uważam „realizację projektów zaangażowanych społecznie realizowanych w trybie design-build gdzie studenci w ramach warsztatów lub projektów semestralnych konsultują się z odbiorcami, projektują, realizują i przekazują swoje dzieła do użytku we wspieranych projektowo podmiotach.” – to cytata ze wspomnianego już życiorysu zawodowego Kandydatki. Oceniając więc całość jej dorobku zaprezentowanego w portfolio - z przyjemnością powtórzę iż jestem przekonany o jej profesjonalnym podejściu do projektowania.

Ocena dzieła

Dość łatwo się domyślić że nie będę w tej recenzji nawet próbował oceniać zawartości merytorycznej dysertacji, choć z wielką ciekawością zapoznałem się z jej treścią, uzupełniając swą bardzo powierzchowną wiedzę na temat przebiegu procesu porodu. Z „dizajnerskiego” a szczególnie ergonomicznego punktu widzenia proces ten jest bez wątpienia interesujący i generuje wiele wyzwań dla projektantów – wiele z nich odważnie podejmuje autorka. Pozwolę sobie zatem skomentować jedynie te aspekty, które potrafię ocenić.

Przedstawiana do obrony praca doktorska powinna zawierać ujawniony problem badawczy, dalej hipotezy i koncepcje jego rozwiązania, sprawozdanie z przeprowadzonych badań oraz ich wyniki i wnioski. Licząca 169 stron dysertacja pani Jagielak jest pod tym względem wzorowo skonstruowana. Już na początku, we wstępie, autorka przekonująco uzasadnia podjęcie takiego tematu, przedstawia strukturę pracy, cele badawcze i cele projektowe oraz obszar w jakim się porusza. Dalej następują dwie części – pierwsza pod ogólnym tytułem „Badania” i kolejna zatytułowana „Projekt i zastosowanie”. Dalej posumowanie p.t. „Zakończenie”, gdzie znowu, jak pierwszym zdaniem życiorysu, autorka ujęła mnie prostym stwierdzeniem (cytat) – „Teza została udowodniona”. Też tak uważam.

Część badawcza, przejrzystość zaprezentowana, zawiera po informacji o zastosowanych metodach obszerny, uzupełniony licznymi przypisami opis źródeł wiedzy na których opierała się projektantka poszukując rozwiązania sformułowanego problemu. Jest to właściwie podręcznik na temat fizjologii i ergonomii porodu wraz z analizą pozycji rodzących kobiet w odniesieniu do ich budowy anatomicznej i uwarunkowań kulturowych. Część ta kończy piękną syntezą zawierającą konkretne wnioski przydatne w dalszej, ciągle badawczej części pracy - jako że kolejny rozdział nosi tytuł „Badania własne”. Prezentowany w niej opis zawiera spostrzeżenia zanotowane po trzech obserwowanych porodach, uzupełnione po obejrzeniu przez autorkę zebranego materiału fotograficznego i video. Szczególnie istotna jest tu ocena użytych mebli i sprzętów podczas procesu rodzenia. Opisy przypadków poprzedzają bogaty materiał informacyjny o istniejących sprzętach, wyposażeniu sal porodowych oraz obszernie sprawozdanie

z przeprowadzonych przez autorkę badań jakościowych wśród 31 położnych i 52 rodzących, zakończone (oczywiście) precyzyjnie sformułowanymi wnioskami.

Opis procesu projektowania rozpoczyna pani Jagielak od ostatecznie sformułowanych założeń projektowych i opisu grupy odbiorców (odbiorczyń?), aby dalej szczegółowo zaprezentować wybraną do realizacji koncepcję, którą definiuje następująco: „Ostatecznie, spośród wielu pomysłów, autorka wybrała koncepcję, w której podparcie porodowe ma pełnić rolę ergonomicznie ukształtowanej podkładki, umożliwiającej rodzącym decydowanie o wyborze pozycji odpowiednich na różnych etapach porodu naturalnego. Jego forma jest wynikiem poszukiwań kształtu, który pozwoliłby na odciążenie tych części miednicy, które powinny zachować ruchomość podczas procesu rodzenia się dziecka”. Rysunki i ilustracje towarzyszące opisowi są przekonujące i na ile mogę to ocenić, koncepcja została wybrana prawidłowo – szczególnie, że dalsza część, po „sprawozdaniu” z realizacji modeli roboczych i przeprowadzonych konsultacji z położnymi i potencjalną użytkowniczką (ciążarną kobietą), jest reportażem z testów zrealizowanych podczas dwóch porodów – w warunkach szpitalnych i domowych.

Ostatnia merytoryczna część dysertacji to „Prezentacja rozwiązania”. Jak wprowadza w nią autorka „...przeprowadzono dwie sesje zdjęciowe z użyciem prototypu projektu „Doulik”. Pierwsza służyła symulacji zastosowania proponowanego rozwiązania w I okresie porodu w warunkach domowych, natomiast druga zaprezentowaniu zastosowania w warunkach szpitalnych w pozostałych okresach porodu. Fotografie z drugiej z sesji odbyły się z udziałem położnej. (...) W obu sesjach zdjęciowych wzięły udział kobiety będące w zaawansowanej ciąży, które miały doświadczenie poprzednich porodów.” Dalej, na 11 stronach bogato ilustrowanego opisu zaprezentowana jest szczegółowo symulacja procesu użytkowego (przebieg porodu we wszystkich jego fazach) z udziałem zaprojektowanego produktu, we wszystkich możliwych jego zastosowaniach.

Zapoznając się z dysertacją pani Franciszki Jagielak zwróciłem uwagę na kilka rzeczy, które wydają mi szczególnie wartościowe – choć być może niektóre z nich wynikają z mojej słabej znajomości poruszanych w pracy zagadnień.

A więc sądzę, że zbiór informacji zawartych w części analitycznej zredagowany przez autorkę logicznie, precyzyjnie, w określonym, czytelnym celu, z wykorzystaniem tak różnych źródeł z różnych dziedzin jest niecodzienną wartością, nie tylko w pracach doktorskich (design thinking?). Jakże to się różni od powszechnej niestety praktyki tworzenia nowego „dzieła” w postaci zlepku przypadkowo pozbieranych wiadomości, które łączy jedynie to, że traktują o tym samym zagadnieniu.

Kolejna szczególna wartość w mojej ocenie to przeprowadzone przez Kandydatkę badania ankietowe – zgodnie z wszelkimi znanymi mi regułami metodyki badań jakościowych. Kto korzysta z takich badań bądź sam je przeprowadzał to wie, jak ważna jest ich konstrukcja, po prostu dobre zaprojektowanie. Niezależnie od ich (jak sądzę dużej) wartości merytorycznej sposób ich przeprowadzenia, sformułowania pytań oraz przedstawienia wyników po prostu budzi zaufanie.

I jeszcze jedna cecha samego rozwiązania, postaci produktu, na którą zwróciłem uwagę. Choć tu jestem ostrożny w ocenie - z wiadomych powodów. Większość przywołanych przez autorkę przykładów „sprzętów” wymusza na rodzającą określoną pozycję, zapewne przez ich projektantów czy konsultantów uważaną za najlepszą. „Doulik” jest dynamiczny, pozwala, wspomaga przyjęcie przez użytkowniczkę takiej pozycji, jaka w danej fazie porodu jest najwygodniejsza. W jednej z ocen testujących produkt kobiet znalazłem drobną uwagę: „...podpierając się na niej [poduszce porodowej] miałam bardziej komfortową pozycję, niż gdybym miała się opierać na samym łóżku.” Zebranie w jeden tekst takich (pozornie) drobnych uwag wszystkich użytkowniczek (a jest ich naprawdę wiele) byłoby jak sądzę najlepszą oceną projektu pani Franciszki Jagielak.

Konkluzja

„Przedstawione rozwiązanie zaobserwowanych problemów jest zgodne z założeniami projektowymi utworzonymi na podstawie wniosków z badawczej części pracy” pisze Franciszka Jagielak w zakończeniu swojej dysertacji. Zgadza się z autorką dodam, że wszystkie przekazane do recenzowania materiały pozwalają mi na wyrażenie pozytywnej opinii o dysertacji, dorobku artystycznym i aktywności kandydatki.

Biorąc więc pod uwagę cały dorobek twórczy oraz przedstawioną pracę doktorską, zatytułowaną: „Doulik - podparcie dla rodzących aktywnie. Badania, projekt, zastosowanie” stwierdzam, że w mojej opinii całość spełnia odnoszące się do stopnia doktora wymagania artykułu 13.1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. (z późniejszymi zmianami) o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki i wnioskuję o nadanie pani Franciszce Jagielak stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Marek Adamczewski

